

Posudek oponentky diplomové práce

Autor: Bc. Marek Holaň

Název práce: Krize organizací UNASUR a ALBA

95 stran bez příloh přílohy

Charakter tématu a vymezení práce

Autor si zvolil velmi aktuální tematiku pojednání příčin krize dvou regionálních organizací – ALBA a UNASUR. Aktuálnost však není doprovázena nosným pojetím tématu, nastíněná komparace krizí obou organizací není jakkoli koncepčně či teoreticky uchopena. A tak se autor v průběhu psaní logicky dostal do několika pastí.

Už v samotném úvodu jsou obsaženy teze, se kterými nemohu „na první dobrou“ souhlasit, resp. zasloužily by si vysvětlení, alespoň nějakou základní argumentaci. Proč si například autor myslí, že „jejich úpadek může zpomalit, zastavit či dokonce zcela obrátit integrační proces v Latinské Americe“ (s. 12). Vždyť zároveň v práci sám M. Holaň uvádí následný vznik PROSUR.

Domnívám se, že ani vytyčený závěr (vzhledem ke struktuře a k pokusně definovaným hypotézám) není realistický, cituji: „Pomocí analyzovaných příčin krize organizací ALBA a UNASUR se pokusím dojít k závěru, zda lze v Latinské Americe nalézt obecné desintegrační snahy jako takové, anebo, zda je krize vázána pouze na tyto organizace.“ Co znamená „dezintegrační snahy jako takové“? Chce autor ověřovat míru dezintegrace také v případě dalších organizací?

Na s. 14 až 16 autor uvádí tři klíčové hypotézy své práce, mj. chce zkoumat, zda: „institucionální úroveň organizací lze považovat za „skrytou rozbušku“ zapříčiňující aktuální krizi“ či „zda odlišné motivace států ohledně vstupu do zkoumaných uskupení nemohly být zárodkem krize de facto již při formování těchto mezinárodních společenství“. Zarážející je, že se v závěru autor s těmito hypotézami nijak, natož explicitně, nevypořádává a nechává tak na čtenářovi jejich zodpovězení. Zároveň už při letmém pohledu na obsah práce lze vidět, že tyto hypotézy nekorespondují se samotným textem.

Na s. 17 a 18 je pak ještě uvedeno dodatečné vymezení textu. Zde je konstatována snaha o vysvětlení vztahu mezi tzv. 3 zkoumanými proměnnými (?) „a sice ALBA, UNASURem a trvajícím sociální, politickou a ekonomickou krizí ve Venezuele“.

Již v samotném nekonzistentním vymezení textu stanovení nereálných cílů a nekorespondujících hypotéz spatřuji zásadní problém práce. Na tento problém se pak logicky nabalují další záležitosti, které budu komentovat níže.

Metodologické zakotvení a práce se zdroji

Autor nastrádal velmi solidní zdrojovou základnu literatury i internetových zdrojů především cizojazyčné provenience. Citační norma je relativně v pořádku, ale není mi jasné, proč M. Holaň u některých citací uvádí „překlad autora“, resp. kde to uvádí a kde ne, tedy, jaká je dělicí linie. V práci není ani jedna poznámka pod čarou, proč tento nástroj autor zcela při psaní práce ignoroval?

Metodologie je smrštěna na s. 19 do jednoho krátkého odstavce, kde M. Holaň konstatuje využití kvalitativních postupů a komparativní metody, která má v případě dvou vybraných organizací umožnit najít „určité paralely, které by mohly mít souvislost s jejich aktuálním stavem krize“. Nic víc se o metodologii či celkovém výzkumném nastavení práce nedozvídáme. Nevíme tedy, jaká jsou komparativní kritéria či o jaký typ komparace se bude jednat. Práce je vhodně doplněna seznamem zkratk.

Struktura práce

Práce je (mimo úvod a závěr) členěna do čtyř hlavních kapitol. Součástí poměrně rozsáhlého, leč nesourodého, úvodu (s. 11 až 20) je nepříliš jasná expozé do vybraných integračních teorií, aniž by byla vysvětlena jejich relevance pro práci. Úvod celkově je spíše takové puzzle nabízející informace o vývoji členské základny obou organizací, náhodném výkladu integračních teorií, o starém/novém a post hegemonním regionalismu. V úvodu chybí mj. adekvátní reflexe zpracování tématu v odborných zdrojích, není zde vysvětlen časový rámec práce, adekvátní metodologie také absentuje a není zde vůbec nastíněn nějaký výzkumný plán práce. Chybí mi dále ospravedlnění tématu, neb nestačí konstatování, že se jedná o aktuální téma... Čtenář by měl jasně vědět, proč jsou vybrány tyto dvě organizace, kvůli roli Venezuely? Ale proč?

Teoretická část (kapitola Regionální integrace) je slabá, přesahuje sotva dvě strany textu a věnuje se velmi obecně problematice vývoje integrace v Latinské Americe, vůbec tedy nepojednává, ať už jakoukoli tematiku (z teoretické perspektivy) zahrnutou v anoncovaných hypotézách.

Druhá kapitola (s. 24 až 35) se zabývá organizací ALBA. Mj. je zde popisován odchod tří států ze struktur organizace s tím, že autor v textu konstatuje, že jeho „Cílem je shledat mezi zdůvodněními určité paralely a tímto způsobem se také inspirovat během hledání dalších kauzálních faktorů krize.“ M. Holaň zde dochází k výsledku, že za odchodem těchto zemí stojí ideologické důvody spojené se střídáním vlád. Ano, to je více než zřejmé, kde jsou ale analyzovány ony přislíbené kauzální faktory krize? V dalších kapitolách se autor věnuje popisu klíčové role ropného bohatství Venezuely. Text bohužel nikde nepřekračuje stín deskripce obecně známých (někdy vpravdě podrobných) záležitostí a faktů. Jako oponentka se musím ptát, co je přínosem takového pojetí práce. Autor také na několika místech práce zmiňuje tzv. politiky 21. století, aniž by je jakkoli definoval či vymezil. Relativně zajímavá část se týká využití či spíše zneužití financí z Petrocaribe.

Třetí pasáž diplomové práce pojednává o organizaci UNASUR, o její členské struktuře a odchodu jednotlivých států z těchto oficiálních struktur. Jedná se spíše o medailonky států popisující jejich vnitropolitický kontext stažení členství. Nevím, co autor míní tvrzením ze s. 42 „Zmínění dřívějšího odchodu některých států lze vnímat také jako politický argument vlastního odchodu.“ Textu nepřestává chybět analýza, argumentace, řešení jasně definovaných problémů.

Dále se v této části M. Holaň věnuje problematickým aspektům, jako byla volba generálního tajemníka UNASUR. Zajímavé by mohlo být analytičtější uchopení části o využití demokratické klauzule ve vztahu k fungování organizace, to ale zůstává znovu jen na úrovni obecného popisu. Za potenciálně přínosnou část práce považuji kapitolu věnující se problematického ideologického zatížení organizace UNASUR v oblasti mediace konfliktů, nicméně i zde autor sklouzává ke schematizující deskripci.

Čtvrtá kapitola s. 57 až 66 by měla být komparací obou organizací, nicméně, jak už jsem uvedla výše, v textu absentují jasně stanovená komparační kritéria. V závěru pak autor konstatuje souvislost krize obou organizací s interní venezuelskou krizí, která se stala krizí celoregionální.

Formální stránka

Po formální stránce je předložený text na průměrné úrovni. Stylistická úroveň je relativně solidní, na druhou stranu je zde řada chyb v interpunkci s. 11, 17, 41, v práci se nacházejí také překlepy a bohužel i gramatické chyby (např. skloňování jmen) s. 12, 19, 28, 42. Zcela nevhodné je pojmenování kapitoly „Prostředí v době vytvoření UNASURu X aktuální prostředí“

Závěrem

Předložená práce M. Holaně vykazuje řadu závažných vad, v samotném vymezení tématu lze nalézt vnitřní nekonzistentnost, která se pak propisuje do celého těla textu, který je metodologicky neuchopený, chybí mu teoretický rámec a odvíjí se zcela v rytmu deskripce.

Při finálním zvažování hodnocení této práce musím konstatovat, že autor prokázal v určité minimální míře schopnosti sepsat odbornou práci, bezpochyby prostudoval řadu zdrojů, ač ty adekvátně nevyužívá ve prospěch kvalitního podání diplomové práce. Ve svém hodnocení jsem na vážkách. Nakonec tuto práci formálně ještě doporučím k obhajobě, nicméně budu vyžadovat velmi kvalitní obhajobu kolegy Holaně.

V Hradci Králové dne 23. 5. 2020.

Mgr. et Mgr. Pavlína Springerová, Ph.D.